

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Теорія та методика співпраці з родинами»
обов'язкова навчальна дисципліна

Освітньо-професійна програма	<u>«Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)»</u>
Спеціальність	<u>012 Дошкільна освіта</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи (назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)	
Мова навчання	<u>українська</u>
Розробники:	<u>ПЕРЕПЕЛЮК Інна Романівна</u> доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти <u>БЕСПАЛЬКО Ганна Михайлівна</u> асистент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти
Профайл викладача (-ів)	http://preschool.cv.ua/perepeliuk_inna_romanivna/ http://preschool.cv.ua/bespalko_hanna_myhailivna/
Контактний тел.	
E-mail:	i.perepeliuk@chnu.edu.ua h.bespalko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3616
Консультації	Консультації з навчальної дисципліни проводяться очно та онлайн. Очні консультації: середа 14.30-16.30 (Перепелюк І.Р.); вівторок 14.20-16.20. (Беспалько Г.М.) ауд. 531, корпус №8 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Онлайн-консультації (за попередньою домовленістю): п'ятниця 13.00-14.00 (Перепелюк І.Р.); середа 14.20-15.20 (Беспалько Г.М.) .

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Зміст навчальної дисципліни розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання, обов'язкові для того, щоб педагогічно доцільно організовувати освітній процес у закладі дошкільної освіти. Тому заплановано ознайомлення з теоретичним обґрунтуванням та можливостями практичного втілення змісту освіти у роботі з дітьми та їхніми родинами на основі технологічно аргументованих методик дошкільного виховання.

Дисципліна «Теорія та методика співпраці з родинами» є обов'язковою дисципліною для освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)», галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. Мета навчальної дисципліни: розширити теоретичні знання про зміст, методи, форми здійснення, засоби та прийоми організації взаємодії з сім'єю дитини; ознайомити студентів із сучасними підходами до сімейного виховання й організації педагогічної взаємодії ЗДО і батьків вихованців.

Вивчення дисципліни «Теорія та методика співпраці з родинами» забезпечує підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця в галузі дошкільної освіти, який вміє створювати сприятливі умови для успішного спілкування з батьками вихованців, доброзичливу атмосферу, бачити бар'єри у спілкуванні, розуміти їх причини, добирати шляхи попередження та подолання.

3. Пререквізити

Навчальна дисципліна «Теорія та методика співпраці з родинами» базується на сучасних знаннях галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері дошкільної освіти; сучасних поглядах до сімейного виховання й організації педагогічної взаємодії ЗДО і батьків вихованців.

Навчальна дисципліна «Теорія та методика співпраці з родинами» базується на вивченні наступних обов'язкових компонент: «Вступ до педагогічної діяльності», «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми», «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча», які поглиблюють і деталізують розділи, пов'язані з формуванням знань, умінь та навичок майбутнього вихователя у процесі його підготовки до професійної діяльності в ЗДО.

4. Результати навчання

У процесі та в результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- виховні традиції української родини;
- умови і фактори родинного виховання;
- практичну значущість співпраці педагогічного колективу ЗДО з сім'ями вихованців;
- особливості традиційних і нетрадиційних форм співпраці вихователя з батьками вихованця;
- визначення і класифікацію основних форм організації просвітницької роботи;
- основні групи методів діагностування родини і передумови їх використання;
- провідні чинники соціально-педагогічної допомоги сім'ям вихованців ЗДО;
- методи і засоби підвищення педагогічної культури батьків;
- передумови ефективної співпраці ЗДО і родини у різних напрямках виховання;
- значення взаємодії ЗДО і родини у підготовці дитини до школи.

вміти:

- виявляти проблеми сучасного родинного виховання, які потребують дослідження й вдосконалення;
- формулювати мету й завдання співпраці дошкільного навчального закладу з сім'ями вихованців;
- планувати й організовувати просвітницьку діяльність в закладах дошкільної освіти;
- застосовувати різноманітні методи і засоби співпраці з батьками вихованців;
- організовувати співпрацю з родиною у різних напрямках виховання;
- діагностувати різні аспекти родинного життя й опрацьовувати дослідницький матеріал;
- добирати і використовувати новітні методики взаємодії з родинами вихованців ЗДО.

Компетентності, визначені Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-10. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання

ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-11. Бути знайомим з ознаками булінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому.

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

Компетентності, визначені професійним стандартом «Вихователь закладу дошкільної освіти»

Загальні компетентності

ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня

ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності

В. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу.

В2.1. *Педагогічне партнерство.* Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

В2.2. *Педагогічне партнерство.* Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

В3.1. *Морально-етична.* Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	4	120	15	—	30	—	75	—	залік
Заочна	2	4	4	120	10	—	—	—	110	—	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1											
	Теоретичні засади та напрями родинного виховання											
Тема 1. Нова філософія родинного виховання.	10	2	2	-	-	6	14	2	-	-	-	12
Тема 2. Сім'я та дитячий садок як соціокультурне середовище формування дитини.	10	2	2	-	-	6	13	1	-	-	-	12
Тема 3. Педагогічні передумови співпраці ЗДО з різними видами сімей.	12	2	4	-	-	6	13	1	-	-	-	12
Тема 4. Індивідуалізація процесу виховання дитини в сім'ї.	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 5. Сутність педагогічної культури батьків як компоненту загальної культури.	10	-	4	-	-	6	14	2	-	-	-	12
Разом за ЗМ1	54	8	16	-	-	30	66	6	-	-	-	60
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2											
	Сучасні підходи до організації взаємодії ЗДО з родинами											
Тема 6. Соціально-педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання дітей.	17	2	4	-	-	11	12	-	-	-	-	12
Тема 7. Форми та методи взаємодії дошкільного закладу з сім'єю.	17	2	4	-	-	11	16	2	-	-	-	14
Тема 8. Організація педагогічної освіти батьків в умовах ЗДО.	18	2	4	-	-	12	14	2	-	-	-	12
Тема 9. Діяльність закладів дошкільної	14	1	2	-	-	11	12	-	-	-	-	12

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
освіти щодо захисту прав дитини.												
Разом за ЗМ 2	66	7	14	-	-	45	54	14	-	-	-	50
Усього годин	120	15	30	-	-	75	120	10	-	-	-	110

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та напрями родинного виховання	
1.	Тема 1. Нова філософія родинного виховання.
2.	Тема 2. Сім'я та дитячий садок як соціокультурне середовище формування дитини
3.	Тема 3. Педагогічні передумови співпраці ЗДО з різними видами сімей.
4.	Тема 4. Індивідуалізація процесу виховання дитини в сім'ї.
5.	Тема 5. Сутність педагогічної культури батьків як компоненту загальної культури.
Змістовий модуль 2. Сучасні підходи до організації взаємодії ЗДО з родинами	
6.	Тема 6. Соціально-педагогічне значення співпраці батьків і педагогів у процесі виховання дітей.
7.	Тема 7. Форми та методи взаємодії дошкільного закладу з сім'єю.
8.	Тема 8. Організація педагогічної освіти батьків в умовах ЗДО
9.	Тема 9. Діяльність дошкільного навчального заходу щодо захисту прав дитини.

6. Система контролю та оцінювання

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого перевіряється на практичних, частково – лекційних заняттях, при виконанні самостійної роботи.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, які виконуються на практичних заняттях, та результатів самостійної роботи студентів) здійснюються за 12-бальною шкалою.

Всі види роботи оцінюються відповідною кількістю балів, залежно від рівня складності завдання:

I рівень – елементарний, упізнавальний – 1-3 бали (тестове завдання, схема, термінологічний диктант, усне бліц-опитування);

II рівень – репродуктивний, відтворювальний – 4-6 балів (усна чи письмова відповідь репродуктивного характеру, письмовий конспект);

III рівень – проблемно-пошуковий, дослідницький – 7-9 балів (обговорення проблемних питань, робота в мікрогрупах, індивідуальні повідомлення, порівняльні таблиці, аналітичні есе);

IV рівень – творчий – 10-12 балів (творча робота, есе, проект).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Рубіжний (модульний) контроль

Вивчення матеріалу навчальної дисципліни умовно передбачає два календарних етапи (1-й лютий-березень; 2-й – квітень-травень). Після завершення першого етапу відповідно до календарно-тематичного планування здійснюється рубіжний (модульний) контроль у формі письмової роботи.

Оцінювання результатів модульного контролю

Виконання рубіжної (модульної) контрольної роботи здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Контрольна робота оцінюється максимально 5 балів.

Показник модульного контролю знань студентів фіксується після засвоєння інформаційного обсягу модуля і виконання запланованих видів контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

У ЧНУ прийнята 100-бальна шкала оцінювання: 60 - поточний контроль + 40-підсумковий.

Відповідно, максимальний числовий показник поточного оцінювання становить **60**.

Так, студент накопичує бали за 1) поточну роботу на практичних заняттях, 2) виконання самостійної роботи, 3) рубіжну контрольну роботу.

Відповіді студентів та якість виконаних ними робіт оцінюється за вище описаною 12-бальною шкалою.

Залежно від кількості запропонованих студентам видів робіт, сумарно виводиться максимальна кількість “робочих” балів, яку мали можливість накопичити студенти (**N**).

Далі сумуються «робочі» бали, які отримав студент за виконані ним види робіт (**A**).

Поточна кількість балів виводиться за формулою

$$A \times (60 / N)$$

Поточне оцінювання та самостійна робота		Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістові модулі			
ЗМ 1	ЗМ 2		
39	30		
60		40	100

Підсумковий контроль

Передбачає проведення заліку, що здійснюється в письмово-усній формі:

- 1) на платформі MOODLE студенти виконують 25 позицій тестових завдань (25 балів);
- 2) усно відбувається співбесіда викладача й студента за теоретичним питанням репродуктивного змісту (6 балів) та завдання проблемного змісту (9 балів). Загальна кількість балів за залік – 40.

Підсумкова оцінка за курс виставляється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ECTS	Бали	Зміст

A	90-100	відмінно
B	80-89	добре
C	70-79	добре
D	60-69	задовільно
E	50-59	задовільно
FX	35-49	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

Неформальна освіта

У межах поточного чи підсумкового контролю (заліку/іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу : «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

(<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvannia-rezul-navc-h-zdobuvachiv.pdf>).

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни та рішення кафедри (протокол №1 від 27.08.20) викладач враховує додаткові бали до індивідуального рейтингу студента при умові, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта», ГО «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної та позашкільної освіти» та ін.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

7. Рекомендована література

7.1 Базова (основна)

1. Акоп'ян Л. Програма взаємодії з родиною. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, Київ, 2009. № 11. С. 4-16.
2. 1. Беспалько Г. М. Медіаосвітні технології у роботі з батьками вихованців. V Міжнародна науково-практична конференція EUROPEAN SCIENTIFIC CONGRESS. (12-14.06.2023р. Мадрид, Іспанія). С.176-180.1.
URL:<https://sci-conf.com.ua/v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-scientific-congress-12-14-06-2023-madrid-ispaniya-arhiv/>
3. Борин Г.В. *Теорія та методика взаємодії ДНЗ з родинами*": навчально-методичні рекомендації для проведення практичних і семінарських занять для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 6.010101 – "Дошкільна освіта". Івано-Франківськ: Видавництво Лілея „НВ", 2011. 92 с.
4. Лисенко, Н. Р. Кирста. *Педагогіка українського дошкілля*: у 3-х частинах : навчальний посібник. Ч. 2 .Н. В. Рек. МОН. Київ: Слово, 2016. 360 с.
5. Максимович О. *Сучасна сім'я: проблеми виховання дітей*: монографія Івано-Франківськ, 2017. 199 с.
6. *Настільна книга керівника дошкільного навчального закладу*. Частина 1 / Упорядн.: Н.В.Омельяненко, Н.М. Курочка. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 336 с.
7. Осадча О. Створення інноваційного освітнього середовища в роботі з батьківською громадою. *Педагогічна майстерня*. 2018. № 2 (лют.). С. 19
8. *Сімейна педагогіка* : навчально-методичний посібник. Вид. 2-е, доп., перероб. / уклад. Н. А. Дудник, В. С. Кривда. Умань, 2021. 148 с.
9. Шаповалова, О. В. *Роль сім'ї у дошкільній освіті: теорія і практика*. навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Суми : Редакційно-видавничий відділ СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с.

7.2. Допоміжна

- 1.Спичак М. Курс на співпрацю з батьками. *Дошкільне виховання* 2007. № 3. С. 14.
2. Терещенко О. Родинні збори в дитячому садку. *Дошкільне виховання*. 2017. № 2, С. 18 – 20.

8. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02infres>
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
9. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

